UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er] euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam] s[ecundu]m Curia[m]

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Feria. iiij. post d[omi]nica[m]. iij. q[ua]drage Text[us] euangelij Mat. ca. xv.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70429

Visual Library

Feria.iiij.poſt dñicã.iij.q̃dra
ge.Textꝰ euangelij Mat.ca.xv.
Cceſſerunt ad Jeſum
a ab hieroſolymis ſcri/
be ꝛ phariſei dicẽtes.
quare diſcipli tui trãſ
grediuntur traditiones ſenio/
rum: Non enim lauant manꝰ ſu
as cũ panẽ manducãt. Jpſe au
tem reſpondẽs ait illis: Quare
ꝛ vos tranſgredimini mãdatũ
dei ꝑpter traditionẽ veſtrã: naz
deꝰ dixit: Honora patrẽ tuuz et
matrẽ.et qui maledixerit patri
vel matri morte moriat: vos au
tẽ dicitis. Quicunqꝫ dixerit pa
tri vel matri: munus quodcũqꝫ
eſt ex me tibi ꝓderit. et non ho/
norificabit patrẽ ſuum aut ma
trẽ ſuã. Et irrituz feciſtis man/
datũ dei ꝑpter traditionẽ vr̃am
hypocrite: bene ꝓphetauit d̃ vo
bis eſaias dicẽs. Populꝰ hic la
bijs me honorat: cor autez eorũ
longe eſt a me. Sine cauſa aũt
colũt me: docentes doctrinas ꝛ
mãdata hoĩm. Et conuocatꝭ ad
ſe turbis dixit eis: Audite et in/
telligite: Nõ qd̃ intrat in os co/
inq̃nat hoĩem: ſed qd̃ ꝓcedit ex
corde hoc coinq̃nat hoĩez. Tũc
accedẽtes diſcipuli eiꝰ dixerũt
ei: Scis q2 phariſei audito hoc
verbo ſcandalizati ſunt: At ille
rñdens ait: Oĩs plantatio quã
non plantauit pater meus cele
ſtis eradicabitur. Sinite illos.
Ceci ſunt ꝛ duces cecorũ. Cecꝰ
aũt ſi ceco ducatuz p̃ſtet: ambo
in foueã cadũt. Rñdens ãt pe/
trus dixit ei. Ediſſere nobis pa
rabolã iſtã. At ille dixit: Adhuc
ꝛ vos ſine intellectu eſtis: Nõ
intelligitis: q2 oẽ qd̃ in os ĩtrat
in ventrem vadit: ꝛ in ſeceſſum
emittit: Que autez ꝓcedunt de
ore de corde exeunt: ꝛ ea coinq̃/
nãt hoĩem. De corde em̃ exeunt
cogitationes male: homicidia:
adulteria: fornicationeſ: furta:
falſa teſtimonia: blaſphemie.
Hec ſunt q̃ coinq̃nant hominẽ.
Nõ lotis aũt manibꝫ mãduca/
re non coinq̃nat hoĩem

Cceſſerũt ad ieſuz
a ab hieroſolymis ꝛc. Mat.xv
Mar. vij. Jn p̃ſenti euange/
lio tangunt tria puncta: q̃ ſũt
Phariſeoꝝ confutatio / ꝑploꝝ confirma/
tio: ꝛ diſcipuloꝝ informatio.

Quantũ ad p̃mũ ſciẽdũ ẽ ꝙ a tpe moy
ſi de volũtate dei ꝯſtituti ſunt ſeptuagita
ſenes etate ꝛ moribꝫ maturi ꝛ ſciẽtia ꝓditi
ſup quos erat moyſes: ꝛ ſic erãt ſeptuagi/
taunꝰ. Et ex illo tpe ſtatutũ eſt ꝙ tot eẽnt
ad regimẽ ꝑpli ordinati: qui ꝛ dicebant iu
dices ordinarij: ꝛ ꝑ impoſitionẽ manuum
inſtituebant: ꝛ reſidebant in hierl̃m: et ad
eos fiebat recurſus in q̃ſtiõibꝫ difficilibꝫ: ꝛ
eoꝝ determinatio habebat pro lege firma
quã trãſgredi nõ licebat: vt habet Deut.
xxvij. Jſti etiã ſtatuebãt aliq̃ tãq̃ nc̃aria
ꝛ q̃dã ſub monitiõe tãqꝫ decẽtia ꝛ honeſta
De talibꝫ aũt erat ſtatutũ qd̃ h̃ tangit: ꝙ
.ſ.accedẽtes ad menſã p̃us lauarẽt manꝰ
Vextũ ſcribe ꝛ phariſei hoc mãdatũ tra/
hebãt ad falſitatẽ: ꝙ.ſ.ꝑ talẽ lotionẽ adq̃/
rerent aliq̃ mũdicia ſpũalis. Et mouebant
ad hoc: quia in lege ꝑ corꝑales ablutiões
alique immũdicie dicebant aboleri. Et q2
diſcipuli chr̃i illa q̃ non erant nc̃aria: ſed
magis ſcḋm iſtoꝝ intellectum ſupſtitioſa n̄
obſeruabant: chr̃m in ſuis diſcipul' argue
bant tanq̃ ꝯtemptorẽ doctrine ſenioꝝ: vt
ſic redderet eũ ꝑplo odioſum. Omnia hec
teſtat Nico.de ly. Forte tamẽ ꝙ illi ſenio/
res q̃ fecerunt hoc ſtatutum nõ fuerũt illi
iudices ordiarij: q̃ vident fuiſſe magne au
ctoritatis: ſed fuerũt talmudiſte: vt videt
velle Paulꝰ burgeñ.hebreus: q̃ finxerunt
multa vana ꝛ inutilia ꝛ irratiõabilia: q2 vt

ait Bedꝰ. ſcripturas nō ſane intelligebāt.
Verbi cauſa: Cū dicit Eſa. j. Lauamini/
mūdi eſtote. hoc accipiebāt de lotiōe cor/
porali. Et ide vt ait venit iſta ſupſtitionū
diuerſitas. Iſta etiā lotio manuū forte ñ
fuit lotio q̄ cōiter eſt in vſu hoim: ſed q̄dā
lotio ſm ſpecialē ritū: vt innuit Marc. vij
vbi dr: Phariſei ꝛ oēs iudei niſi crebro la
uent manꝰ: nō manducāt tenētes traditi
ones ſenioꝝ: ꝛ a foro. ſ. veniētes/ niſi bapti
zent. i. lauent: nō comedūt. Exiſtimabāt
eñ ſe fieri imūdos ex ꝯuerſatiōe cū alijs.
Phariſei ḡ ꝛ ſcribe tenētes hoc ſtatutuz
tanq̄ legē: voluerunt ꝯfundere xp̄m ſup
eo: ꝛ ad hoc ab hieroſolymis in terrā ge/
neſareth venerūt. Et lꝫ Marcus videat
innuere ꝙ ſimplicit venerunt: tñ nō eſt ſic:
ſed malicioſe venerūt: ꝛ ſm doctores p̄ci/
pue Chry. ꝛ Remi. eoꝝ malicia aggraua
tur ex multis: cū dr: (Tunc) ſiue vt ait ec/
cleſia (in illo tp̄e) qñ. ſ. xp̄s mirāda multa
fecerat: q̄bꝰ ꝯuerti debuiſſent ſm Chryſ.
(acceſſerūt ad Jeſum) malo animo: vt pu
gnarēt cū eo ſm Raba. ꝛ ad rep̄henden/
dū eū: ſm Remi. (ab hieroſolymis) q̄ erat
metropolis ꝛ ciuitas ſctā. ꝛ ꝯñr ſm Re/
mig. debebāt iſti alijs eſſe meliores. ꝛ ſm
Chryſ. erāt peiores: q꞉ maiorē ſupbiā poſ
ſidētes: (ſcribe). i. legis doctores: ſm Re/
migiū. (ꝛ phariſei). i. ſeniores ppl̄i: ſm eū/
dē: vel ſm ꝟitatē ꝛ ſenes ꝛ viri religioſi ac
magne autoritatis in ppl̄o. Seniores āt
ppl̄i poſſunt dici ꝛ generaliter ſenes/ ꝛ ſpe
cialiter iudices ordinarij (Dicētes: Qua
re diſcipuli tui trāſgrediunt traditōes) . i.
ordinationes: (ſenioꝝ). i. ſacerdotum: ſm
Chryſ. q̄ multa noua inducebāt vt eſſent
terribiliores: dū ꝛ ipi viderēt legiſla tores
ſic ꝛ moyſes. Vel ſenioꝝ. i. iudicū ordina
rioꝝ: q̄ forte oēs aut maioꝝ ꝑs erāt ſacer/
dotes (Nō eñ lauāt manꝰ ſuas cū panem
manducāt.) O magnā q̄relā ꝛ dignā: vt
p̄mates regalis ciuitatꝫ fatigent. Et hoc
ſm Chryſ. ꝛ Bedꝰ. itelligit de lotiōe ma/
nuū q̄ eſt in vſu cōi: quā omittebant ap̄li
ſm Chryſ. ꝓpter duo. Primo: q꞉ attēden/
tes neceſſarijs ꝯ ſupfluis paꝝ curabāt: iō
lauabāt manꝰ vel nō lauabāt: ſm ꝙ ꝯtin/
gebat illis. Scdō: q꞉ vt dr Mar. vj. tātū
erāt occupati circa p̄dicationē et rñſiones
dandas: qd̄ nō habebāt ſpaciū manducā/
di. Scd̄m Remi. aūt p̄nt p̄dicta intellig/
nō de lotiōe cōi manuū: ſed de ſupſtitioſa
quā adinuenerāt ſeniores: ꝛ h̄ intellige q̄/
litercūq꞉ ſumant ſeniores q꞉ lotio iſta aut
erat ſupſtitioſa in ſe: aut ſm itellectū ꝛ vſū
phariſeoꝝ. Xp̄s āt nō dixit lotionē ma/
nuū eſſe malā: neq꞉ excuſauit ap̄los q̄ſi be
ne facerēt: ſꝫ ſm Chry. ſtatim inaccuſauit
phariſeos: oñdēs q̄m eū q̄ magna peccat
ꝑ paruis p̄tis alioꝝ ſollicitū ēē nō optet
Vñ ſequit: (Ipe āt rñdēs ait illis: Qua/
re ꝛ vos trāſgredimini mādatū dei:). ſ. de
honore parētū. Nec attēdit xp̄s ad excu/
ſandū ap̄los: ſm Chryſ. ſꝫ ad obiurgādū
phariſeos: vt oñdat eos friuola dixiſſe: et
ꝙ ꝓpt hoies h̄ facerēt (ꝓpter traditionē ve
ſtra.) q̄ſi di. ſm Hiero. Cū vos ꝓpt tradi
tionē hoim p̄cepta dei negligatꝫ: q̄re diſci
pulos meos arguēdos creditis/ ꝙ ſenioꝝ
iuſſa ꝑuipendāt: vt dei p̄cepta cuſtodiāt.
Hec ille. Declarat aūt quō trāſgrederet
p̄ceptū dei dicēs: (Nā deꝰ dixit). ꝓ p̄cepit:
(honora patrē tuū ꝛ matrē:) non ſolū q̄ ad
reuerētiā: ſm ſctm̄ Tho. ſꝫ q̄ ad vite neceſ
ſaria. Hiero. Honor in ſcp̄turis nō tātū i
ſalutatōibꝰ ꝛ officijs deferēdis: q̄ntū i ele
moſynis ꝛ oblatōe ſeruat. Hec ille (Et q̄
maledixerit p̄ri vel m̄ri/ morte moriat.) in
q̄ ſm Chryſ. mlto magꝫ oñdit morte di/
gnos iſtos q̄ nō ꝟbo ſꝫ ope dehonorabāt
p̄entes: ꝛ alios hoc ipm̄ docebāt. Ad itel
lectū aūt ſeq̄ntiū q꞉ valde ſūt obſcura nūc
in nr̄o idiomate: credo aūt in hebraico fu
iſſe clara tūc qñ talis loq̄ndi modꝰ erat in
vſu. ſciēdū eſt p̄mo ꝙ vbi in latino habet
munꝰ: in hebreo habet corbaz: qd̄ ſignifi/
cat nō tm̄ munꝰ: ſꝫ munꝰ votiuū: ſm Ma.
hiſto. i. rem quā q̄s deo vouit vel ꝯſecra/
uit. Dicere ḡ: munꝰ q̄dcūq꞉ eſt ex me/ ti/
bi ꝓderit: eſt dicere/ id qd̄ ego ꝯſecraui vł
voui deo ꝓderit tibi. ꝛ hoc dicebāt filij pa
tri ꝛ matri ex doctrina phariſaica ad eū fi
nem q̄ dicet. Eſt ſciēdū ſcdō ꝙ phari/
ſei auari ſue ſtudētes cupiditati: ſic teſtat
Hiero. ꝛ Mgr̄ hiſto. dicebāt ꝙ filius q̄li
bet poterat vouere deo ea q̄ erant ſuo pa
tri vel matri neceſſaria: q꞉ deꝰ eſt p̄ncipa/
lis et verus pater. et ꝙ poſtq̄ ſic fuiſſent
aliqua deuota deo parētes non poterant

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ēis vti i ſuis neceſſitatibꝫ: vñ vt ſacrilegij
crimen euitarent/ egeſtate ↄficiebant.
Eſt etiā ſciēdū tertio ꝙ filij q̄ ſic voue-
bāt deo ſignificabāt parētibꝫ ſe vouiſſe: ꝛ
tūc erāt ſm phariſeoꝝ doctrinā abſoluti
ab obligatiōe q̄ tenebant parētū neceſſita
tibꝫ ſubuenire. Significabāt aūt h̄ mult;
modis. ſ. vnꝰ erat dicēdo: (munꝰ q̄dcūq̧
ēſt ex me/ tibi ꝓderit:) ſiue hoc qd̄ ego vo
ui deo tibi ꝓderit. Dicebant ḡ phariſei ꝙ
ſic licite poterāt filij dicere ꝛ tūc erāt abſo
luti: vt dictū eſt. Hoc ḡ obſcure ſignificāt
ꝟba ſequētia: que ſm ſctm̄ Tho. pn̄t h̄re
duplicē ↄſtructionē. ſ. ꝑfectā: ꝛ defectiuā in
qua oportet ſupplere. Perfecta eſt talis.
(Vos autē) o hypocrite phariſei (dicitis)
dicēdo falſitatē: (q̄cūq̧). i. q̄libet filiꝰ (dixe
rit). i. ſine pctō cū bona ↄſcīa poterit dice-
re: (patri vel mr̄i:) hoc dictū. ſ. (munus). i.
votiuū ſeu deo deuotū (q̄dcūq̧ eſt ex me)
id eſt ꝑ me ſupple dō ↄſecratū (tibi ꝓderit
Alia eſt defectiua talis. (Vos aūt dicit;:
q̄cūq̧ dixerit pr̄i vel matri munꝰ ꝛc̄.) ſup-
ple ſatiſfecit p̄cepto dei: ꝛ eſt abſolutꝰ: vt
ſupra. Eſt aūt ſciendū ꝙ qn̄ filij dicebāt
patri: id qd̄ ego voui dō ꝓderit tibi: illd̄ fi
lioꝝ dictum poterat tres ſenſus h̄re. Pri
mus eſt ſm Glo. legēdo īterrogatiue ſeu
admiratiue: q̄ſi diceret filiꝰ: Id qd̄ ego cō
ſecraui deo tibi ꝓderit: id eſt: tu audebis
ↄuertere i necītates tuas: Et ↄñr patres
credebāt ſe ſacrilegij reos ex doctria pha
riſaica: ſi talia in ſuos vſus conuertiſſent.
Scd̄s eſt ſm Hiero. etiā legēdo interro-
gatiue: q̄ſi diceret filiꝰ: Munꝰ qd̄ dō offer
re debeo/ in tuos ne vſus ↄſumā: q̄ſi d. nō
Tertiꝰ eſt ſm Aug. de q̄ſt. euāg. legendo
plane: q̄ſi dicat filiꝰ. (Munꝰ q̄dcūq̧ ē ex
me). i. qd̄ tu o pr̄ ꝓpter me offerre ↄſueui-
ſti deo (tibi ꝓderit). i. iā habebo illd̄ ꝓ te ꝛ
nō vltra offeras ꝓ me: q: iā ſum in tali eta
te vt ego ꝓ me offerre poſſim. Cū aūt fili
ꝰs ſic dixiſſ; ſm phariſeoꝝ doctrinā: erat
abſolutꝰ vt ſupra (Et nō honorificabit) fi-
lius ꝓpt v̄ras ſuaſiōes. (patrē ſuū) ꝓuidē-
do ei de necarijs i egeſtate. (ꝛ irritū feciſt;
mādatū dei) de honore parentū: (ꝓpt tra-
ditionē veſtrā). i. a vobis factā ꝛ ad v̄ram
auariciā ordinatā. Deinde ſaluator oñdit
ꝑ ſcripturā ꝙ malicia iſtoꝝ ↄtra eū: ꝛ eoꝝ
falſa doctrina erat ꝓphetata dicēs. (Hy-
pocrite). i. ſimulatores: q̄ ſub ſpecie cultus
diuini coaceruatis diuitias (bene). i. vere:
(de vobis ꝓphetauit Eſaias:) ex perſona
mea loq̄ns ſm Raba. vl̄ ex ꝑſona dei ſm
Remig. (Populus hic). ſ. iudeoꝝ: ſm Re
mig. qd̄ itelligēdū eſt potiſſime q̄ ad pha
riſeos. (labijs). i. ꝟbis: (me) chr̄m: (hono-
rat:) qn̄ volūt decipe ſm Raba. dicentes
Magr̄ ſcimꝰ q: verax es. Vel (me) deū: ſm
Remig. q: vnius dei cultū ſe habere glo-
riant. (cor aūt eoꝝ longe eſt a me) quia ſm
Remig. viſis miraculis que diuinitatem
chr̄i aſſerebāt: nec diuitatē agnoſcere ne-
q̧ chr̄m ſuſcipe voluerūt. Vel ſm mentē
Raba. cor eoꝝ longe eſt a me: q: chriſtu;
morti tradere libentiſſime voluiſſent (Si
ne cauſa aūt colūt me). i. ſine fructu ꝛ me-
rito: ſm Raba. Et q̄re: Quia ſunt (docen-
tes doctrias ꝛ mādata hoim). i. ſenioꝝ p̄
termiſſis ꝛ irritat; mādatis dei. In hac
pte eſt morale documentū ↄtra q̄ſdā lai-
cos: q: ſunt hoies peſſimi pleni omi vicio
ꝛ tamē quedā minima obſeruāt q̄ nō ſunt
neceſſaria: vt nō comedere carnel in quar
ta feria: vel oua vel lacticinia in die vene-
ris: ꝛ ſi q̄s religioſus cauēs mortale pctm̄
de hmōi nō curauerit: ſcandalizant tanq̧
phariſei q̄ chr̄m volebāt occidere: ꝛ repu
tabāt apl̄os irreligioſos/ q: manꝰ nō laua
bant. Vñ ait Greg. j. q. j. Multi ſeculari
um hoim cū plus ſacerdotū vitā q̧ ſuam
diſcutiūt: magnū ↄtemptꝰ diuinoꝝ ſacra-
mentoꝝ crimē icurrūt. Magna em̄ trabe
vulneratos oculos habētes eāq̧ negligē-
tes: feſtucā tenuē in alioꝝ oculis inſpiciūt
quā dū incaute euellere feſtināt: in erroꝝ
foueā dilabunt. Hec ille.
Quantū ad ſcd̄m tangit ꝓploꝝ vel tur
baꝝ ↄfirmatio: Licet em̄ chr̄o crederēt:
q: tamen phariſei erāt magne fame/ inge
rebāt eoꝝ mētibꝫ aliquā titubationē. Di-
citur ergo: (Et cōuocat is ad ſe turbis) q̄
forte paſſim ſeorſu; de h̄ muſitabāt: heſi-
tātes an bn̄ vel male facerēt diſcipuli chri
ſti (Dixit eis: Audite) corꝑis aure: (ꝛ in-
telligite) mente. Dicit aūt hoc vt firmius
imprimat dicta ſua. (Non quod intrat in
os) corꝑis (coinq̄nat hoiem.) Brūs mar,
ca. v. dicit cōicat. Et ſicut dicit Hiero. ꝑ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

prie ſcptura ſic ↄſueuit loqui. Iudei eī cō
munes cibos vocant q̄b⁹ oēs vtunꝛ exce/
ptis ipis: vt eſt caro ſuilla ꝛ lep⁹ ꝛ oſtreū
ꝛ iſtiuſmōi aialia q̄ vngulā nō findūt: nec
rumināt: nec ſūt ſquamoſa in piſcib⁹. Idē
tn̄ eſt ſenſus: q꞉ ſm iudeos cibi cōes coin/
q̄nabāt māducātē (Sꝫ qđ pcedit ex ore)
cordis ſm magr̄m hiſto. nā ꝛ vomit⁹ pce
dit de ore corpis. Vn̄ ꝛ q̄dam libri habēt
qđ pcedit de corde (hoc coinq̄nat hoiem.)
Sed ↄtra arguit pmo Aug. ↄtra Fau
ſtū. Si cib⁹ null⁹ inq̄nat hoiem q̄re de⁹ p
hibuit i lege veteri ml̄tos cibos: puta car/
nem ſuillā ꝛ hmōi. Scđo arguit Hiero.
Si inq̄t qđ intrat in os nō coinq̄nat ho/
minē: q̄re nō veſcimur idolotit̄ꝫ.i. his que
idolis fuerit imolata: Ad hec đr ſꝫ Aug.
ꝛ Hiero. ꝙ chr̄s loquiꝛ de cibis in ſe ꝛ in
ſua natura ↄſideratis. Sic eīn oīs creatꝰa
dei bona.j. Tim.iiij. Ad pmū ḡ đr Aug.
ꝛ ſctūs Tho. ꝙ aliq̄ erāt i veteri lege aia/
lia imūda: nō in ſe ſed rōe ſui ſcati: vt por
cus q̄ luxuriā ſignificabat: ſicut agn⁹ in/
nocentiā. Adueniēte aūt ꝟitate in lege no
ua debebāt ceſſare ille obſuatiōes ſignoꝝ
Iō dixit chr̄s ꝙ nō coinq̄nāt. Sꝫ cōtra
q꞉ qn̄ chr̄s ſic dixit adhuc durabāt ille ob
ſeruatiōes: q̄ vſqꝫ ad chr̄i paſſionē durauē
rūt ſm ſctōs. Ad hoc dico ꝙ lꝫ durarēt tn̄
cū hoc ſtat ꝙ null⁹ cib⁹ de ſe coinq̄net ho/
minē: ſed coinq̄nat ſolū rōe ſignificati: vł
ex eo ꝙ ↄtra obediētiaꝫ dei māducaꝛ. Ad
ſcđm đr magr̄ hiſto. ꝛ Hiero. ꝛ Remi. ꝙ
nō eſt ꝓhibitū veſci idolo imolat̄ꝫ ſm ſe: ſꝫ
ſolū rōne ſcādali: qn̄ hō ex hoc daret ꝓxi/
mo infirmo ſcandalū: vł rōne ↄſcie erro/
nee q̄ hoc crederet pctm̄. Ex iſt̄ꝫ aūt ꝟbis
chr̄i valde fuerūt phariſei ſcādalizati: ꝛ cō
ſeq̄nter etiā forte apl̄i aliq̄liter vt turba ſu
pra vacillabāt: ſed chr̄s eos ↄſolidauit in
fide: ꝛ forte cū apl̄is ſiml' ꝛ turbā. Diciꝛ
ḡ (Tunc accedētes diſcipl̄i ei⁹ dixerūt ei:
Scis q꞉ phariſei audito h̄ ꝟbo) ſcꝫ q̄ dn̄s
oēs eoꝝ obſeruatiōes ſubuertebat ſꝫ Hie
ro. vł ſm mgr̄m hiſto. q̄ dicebat ꝙ cib⁹ nō
coinq̄nat hoiem: qđ videbaꝛ ↄtra legē di/
xiſſe (ſcādalizati ſunt) Sed tn̄ nihil ſūt au
ſi ↄtradicere ſm Chryſ. q꞉ vehemēter il/
los ↄuicerat nō redarguēdo ſolū: ſed ꝛ do/
lū eoꝝ ꝓpalando. Hec ille. Eſt aūt ſcien

dū ſꝫ Hiero. ꝙ ſcādalū ſignificat offendi/
culum: ruinā vel impactionē pedū: ꝛ ſcan/
dalizare eſt dare occaſionē ruine. Scāda/
lizari ꝟo eſt accipe occaſionē ruine. Et in/
nuit Hiero. ꝙ ſcandalū đr ipa impactio ꝛ
res ad quā impingiꝛ: puta ſcamnū aut la/
pis. Et ita eſt ſm ſctm̄ Tho.ij.ij.q.xliij.
Eſt ḡ duplex ſcandalū ſm ſan. Thom.
ſup Matth. ꝛ .ij.ij. vbi ſup.ſ. actiuū ꝛ paſ
ſiuū. Actiuū eſt dictū aut factū minus re
ctū ꝑbens occaſionē ruine. Nō đr cogita/
tū: q꞉ opꝫ ꝙ ↄſtet. Nec đr malū: ſed min⁹
rectū: q꞉ ſufficit ſi habet ſpeciē vel apparē/
tiā mali. Paſſiuuꝫ ꝟo eſt ruina ex tali di/
cto vel facto. Aliquādo ḡ vt dicit eſt acti
uum ſine paſſiuo: aliquādo ecōuerſo paſ/
ſiuū ſine actiuo: vt in ꝓpoſito: q꞉ chr̄s do/
cebat veritatē: ꝛ illi ex inuidia ꝛ malicia
ſumebāt occaſionē ruine: ꝛ ↄcitabāt ſedi/
tionē in ꝓplo q̄ntum in ſe erat (At ille re/
ſpondēs ait: Oīs plātatio).i. falſa doctri/
na ꝛ ſupſtitioſa obſuatio: ſm Hilariuꝫ ꝛ
Remigiū (quā nō plātauit pater me⁹ ce/
leſtis eradicabiꝛ) Hec ſm manicheos de
lege dicta ſunt: vt đr Chryſ. ſed nō aduer
tunt quō ſupius dn̄s p lege pugnauerit:
dicēs. Quare vos trāſgredimini manda/
tū dei ſcꝫ in lege ꝓpter traditionē veſtram
(Sinite illos) Quaſi diceret. Si ſcādali/
zanꝛ nō curetis. Plura de iſta materia ha
benꝛ.ij.ij. vbi ſ. ꝛ.iiij.di.xxxviij. Tn̄ q̄ntū
ad pſens ptinet Sciendū eſt ſm ſ. Tho.
ꝙ cū ſcandalo actiuo nihil eſt faciēdū: ꝓ/
pter ſcandalū aūt paſſiuū alioꝝ non ſunt
omittenda ſpiritualia: ꝛ ea q̄ ſunt de neceſ
ſitate ſalutis: puta elemoſyne tpe neceſſi/
tatis: q꞉ quilibꝫ teneꝛ pl⁹ ſe q̄ aliū dilige/
re. Si ꝟo nō fuit de neceſſitate ſalutꝫ: vt
puta aliqua oratio vel exhortatio ad bo/
nū: diſtinguendū eſt. q꞉ aut ex hoc aliq̄ ſcā
dalizanꝛ ex infirmitate vel ignorantia: ꝛ
tunc iſta ſunt differēda vel occultāda do/
nec reddita rōne auferaꝛ ab eis ſcandalū.
Vel ſi reddita rōe pſeuerāt in ſcādalo: tā
ex malicia ſcādalizanꝛ. Cū aūt q̄s ex ma/
licia ſcandalizaꝛ nō eſt curandū.i. nō ſunt
ſpūalia bona dimittēda ꝓpter hoc. Si āt
ſcandalizabanꝛ phariſei de doctrina dn̄i.ſ.
ex malicia vt eam impedirēt. Tempora/
lia autē que de neceſſitate ſalutꝫ ſunt ↄſer/

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

uanda: vt depoſita ꝛ cõmiſſa ꝑlatis ꝛ re-
ctoꝛib⁹ nõ ſunt ꝓpter ſcandalũ relinq̃nda
rõne ſupdicta. Alia ꝟo ſunt dimittẽda ꝓ-
pter ſcandalũ puſilloꝝ. i. q̃ ex infirmitate
ſcandalizant: nõ aũt ꝓpter ſcandalũ phari
ſeoꝝ: qui ex malicia ſcandalizant: qꝛ h̃ nõ
expedit bono cõi neqꝫ ipis raptoꝛib⁹. Hec
ex ſctõ Tho. vbi ſ. (Ceci ſunt) carẽtes. ſ.
vero intellectu legis ſm Rabanũ. (et du-
ces cecoꝝ) alios in erroꝛẽ mittẽtes ꝛ ad p̃-
cipitiũ ducẽtes (Cec⁹ aũt ſi ceco ducatuꝫ
p̃ſtet: ambo in foueã cadũt.) Et hic eſt do
cumentũ ꝯtra q̃rẽtes ſacerdotes igr̃ates:
ne cogãt eos reſtituere q̃ ꝑ occultas frau-
des adq̃ſiuerũt. Aug⁹. Qui vult ꝯfiteri
vt inueniat gr̃am: q̃rat ſacerdotẽ ſcienteꝫ
ſoluere ꝛ ligare.

Quantũ ad tertiũ ſciẽdũ eſt: ꝙ qꝛ chr̃s
mľtotiẽs parabolice loq̃bat̃ apľi exiſtima
uerũt eũ parabolice locutũ q̃n dixit: qd̃ in
trat in os nõ coinq̃nat hoiem. vñ Petr⁹ ꝓ
ſe ꝛ ꝓ oib⁹ q̃ſiuit intellectũ ꝑabole. Dicit̃
ĝ (Rñdẽns aũt Petr⁹). i. interrogãs dixit
(Ediſſere nobis parabolã iſtã) Sedqꝛ in
ꝑſona oim loq̃bat̃: cũ oibus eſt rephẽſus a
chr̃o dicẽte (Adhuc ꝛ vos) ſicut ſcꝫ phari-
ſei (eſtis ſine intellectu) Increpat aũt euꝫ
dñs inq̃t Hiero. eo ꝙ parabolice dictum
putet qd̃ ꝑſpicue ẽ locut⁹. Ex q̃ aiaduer-
tim⁹ vicioſum eſſe auditoꝛẽ: q̃ aut obſcu-
ra manifeſte: aut manifeſte dicta obſcure
velit intelligere. Hec ille. Uel increpatur
ſm Chryſ. qꝛ nõ erat ex incertitudine qd̃
q̃ſierat: ſedqꝛ ꝛ ipe ꝛ alij apľi cũ phariſeis
erãt ſcãdalizati: ꝛ a ꝑncipio x̃ꝑ ꝑ phariſeis
interrogare volebãt ſed retracti fuerũt: qꝛ
dixit: ois plãtatio ꝛc̃. Petrus tñ qꝛ vbiqꝫ
feruẽs eſt nõ ita ſilet vt ceteri (Nõ intelli-
gitis qꝛ oĩe qd̃ in os intrat in ventrẽ va-
dit: ꝛ in ſeceſſum emittitur) Hic aũt vt di
cit Hiero. obijciũt quidã dñm ignaꝝ fuiſ-
ſe naturalis phie: qꝛ nõ totũ alimentũ in
ſeceſſum emittit̃. Quidã aũt vt mgr̃ hiſt.
ad hoc dicũt: ꝙ nihil de alimento ꝯuertit̃
in veritatem humane nature: ſed id qd̃ ab
Adã tractũ eſt auget̃ ꝛ id ſoluꝫ reſurget.
Sicut autẽ aurifices argẽto in igne appo
nũt plumbũ ne ꝯſumet̃ argentũ vel aurũ
ita dicũt aſſumi cibos vt caloꝛ naturalis
ꝯſumat eos: ꝛ relinq̃t id qd̃ ab Adã tra-
ctum eſt. Sed hoc ſtare nõ p̃ot: qꝛ hoiem
creſcere nihil eſſet aliud q̃ꝫ hoiem rareſieri
Et p̃terea homo aiam vegetatiuã habet
cõeꝫ cũ brutis ꝛ plantis: in q̃bus augmẽ-
tum fit ex alimẽto. Uide de hoc. ꝑma ꝑte
q. cxix. ꝛ. ij. di. xxx. ꝛ. iiij. diſ. xliiij. ꝛ qolib.
vij. q. iij. Ideo ad hanc obiectiõeꝫ dicitur
Primo ꝙ oĩe qd̃ ex cibis aduenit eijcit̃ ꝑ
ſeceſſum proceſſu tꝑis: ita tñ vt ꝑ ſeceſſuꝫ
ſm Hieronymuꝫ: intelligamus oẽm mo-
dũ expellendi ſupflua. Nõ em̃ manet ca-
ro hois ſm materiã ſꝫ ſm ſpeciẽ: ſic ignis i
quo ſucceſſiue ſubijciunt̃ ligna manet idẽ
numero ſm ſpeciẽ vel foꝛmã: nõ ſm ma-
teriã: qꝛ ꝯtinue vna pars abijcit̃ ꝛ alia ge
nerat̃: ꝛ ita eſt in hoie. Uñ multos ſumit
cibos qui quãdoqꝫ ex toto elabunt̃ ab eo.
Etſi obijciat̃ ꝙ i moꝛte aliquid repitur in
homine ex cibis generatũ nõduꝫ reſolutũ
Dicendũ eſt ſm iſtã expoſitõeꝫ ꝙ ideo eſt
quia homo finit̃. Si em̃ ꝑpetuo duraret:
nulla eſſet in eo pars materialis generata
que nõ coꝛrũperetur aliquãdo. Scd̃o di-
citur ꝙ accipit̃ ibi totũ ꝓ parte: vt ſit ſen-
ſus: ꝙ de omni cibo aliq̃d vadat in ſeceſſũ
q̃ntuncũqꝫ ſit purus ꝛ nobilis. vñ nõ di-
cit totũ: ſed omne. Licꝫ em̃ omnis huma-
na caro que nũc eſt in hac eccľia ſit intra
veſtes: qꝛ ſcꝫ nullus eſt nudus: nõ tamen
eſt tota: quia manus ſunt extra. Uñ ly oẽ
diſtribuit ſuppoſita: ꝛ ly totuꝫ partes. Et
hoc eſt arguere ſic. Si cibus inq̃naret ho
minẽ: hoc eſſet maxime q̃ntum ad feces ꝛ
ſupfluitates que ſunt in illo. Sed ille non
coinq̃nant hominẽ: qꝛ natura ſeꝑat illas
ꝛ expellit ꝑ ſeceſſum. ergo multo minus
alie partes ciboꝝ inquinãt. Tertio poſſet
foꝛte dici ꝙ ſaluatoꝛ nõ loq̃t̃ de oi qd̃ itrat
in os: ſed de omni immũdo. Tale em̃ ex-
pellitur a natura. Et ſimilit̃ quãdo dicit
ꝙ id qd̃ exit de oꝛe coinq̃nat hominẽ. hoc
intelligit̃ ſi ſit immundũ. Bona em̃ ꝟba
nõ coinq̃nant (Que aũt ꝓcedunt d̃ oꝛe: d̃
coꝛde) id eſt de mente (exeunt: ꝛ ea coinq̃-
nant animã) ſi ſint mala: quia nõ expellun
tur a coꝛde ſicut ſupflui cibi expelluntur a
natura ꝑ ſeceſſũ vt inde coꝛ remaneat pu-
rũ: ſed remanent in eo q̃ntũ ad ſuã radiceꝫ
q̃ eſt mala volũtas (De coꝛde em̃ exeũt co
gitatiões male) ex q̃b⁹ ꝓueniũt mala ꝟba ꝛ

mala facta. Vñ ſubdit (homicidia: adulteria: fornicatiões: furta: falſa teſtimonia blaſphemie. Hec ſunt q̃ coinq̃nant hoiẽ) corã deo (Nõ lotis aũt manib᷒ mãducare nõ coinq̃nat hominẽ) corã deo ſiue ſpiritualiter. Jn hac pte eſt documentũ ꝙ diabol᷒ nõ eſt q̃ immittat in nos malas cogitationes, i. malos ↄſenſus: q̃uis poſſit inflãmare ↄcupiſcentiã ꝛ poſſit malas repſentationes ꝛ apparitiões immittere. ꝛ h̃ habes. j. ij. q. lxxx. de malo, q. iij. articu. iij. Hiero. Arguẽdi ſunt ex hac ſentẽtia q̃ cogitatiões a diabolo immitti putãt: ꝛ non ex ꝓpria innaſci volũtate. Diabolus adiutor eſſe ꝛ incẽtor malaꝝ cogitationũ põt: auctor eſſe nõ põt. Si ãt ſp in inſidijs poſitus leuẽ cogitationũ noſtraꝝ ſcintillam ſuis fomẽtis inflãmauerit: nõ debemus opinari eũ q̃ꝫ occulta cordis rimari: ſed ex corꝑis habitu ꝛ geſtib᷒ extimare q̃d verſemus intrinſec᷒. Verbi grã Si pulcrã mulierẽ nos crebro viderit inſpicere: itelligit cor ab oculis vulneratũ. Hec ille.

Feria q̃nta poſt dñicã tertiaꝫ in q̃dragesima.

Textus euãge. Luc. ca. iiij

ſ Vrgens Jeſus de ſynagoga itroiuit in domũ Simonis. Socr᷒ aũt ſimonis tenebat magnis febribus. Et rogauerũt illũ ꝑ ea. Et ſtans ſuꝑ illã imperauit febri. et dimiſit illã. Et continuo ſurgẽs miniſtrabat illis Cũ ſol aũt occidiſſꝫ omnes q̃ habebãt infirmos varijs langorib᷒ ducebant illos ad eũ. At ille ſingulis man᷒ imponẽs curabat eos Exibant aũt demonia a multiſ clamantia et dicẽtia: quia tu es filius dei. Et increpãs nõ ſinebat ea loqui: quia ſciebãt ipſuꝫ eſſe chriſtũ. Facta aũt die: egreſſus ibat in deſertũ locũ: et turbe requirebant eũ. Et venerũt vſq꜄ ad ipſum. et detinebãt euꝫ ne diſcederet ab eis. Quib᷒ ille ait Quia ꝛ alijs ciuitatib᷒ opoꝛtet me euãgelizare regnũ dĩ: qꝛ iõ miſſus ſum. Et erat p̃dicans in ſynagogis galilee.

ſ Vrgens Jeſus de ſynagoga ꝛc. Luc. iiij. Jn p̃ſenti euãgelio tãgunt tria pũcta: que ſũt Specialis liberatio Vniuerſalis curatio: ꝛ Spiritualis ↄtemplatio.

Quantũ ad primũ tãgit ſpecialis liberatio quã fecit chr̃s circa ſocrũ Simõis i capharnaũ cũ dr̃ (Surgẽs ieſus d̃ ſynagoga: in q̃ mirãda fecerat. ſ. demoniacũ liberãdo (introiuit i domũ ſimõis) ſm Chryſ. vt reciperet corꝑalẽ refectiõꝫ. Lꝫ aũt petr᷒ eſſet de bethſaida: tñ vt dr̃ mgr̃ hiſt. potuit habere domũ i capharnaũ rõe vxoꝛis ſue (Socr᷒ aũt ſimõis tenebat magnis febribus ꝛ rogauerũt illũ ꝑ illa. Et ſtãs ſuꝑ illã impauit febri ꝛ dimiſit illã). ſ. ſtati. Vñ ſequit (et ↄtinuo ſurgẽs miſtrabat ill̃) ꝛ i h̃ appuit miraclꝫ. Lꝫ ei illa ifirmitas fuiſſꝫ forte curabil̃ a natura: nõ tñ erat iſto mõ curabil̃ ſm Chry. ꝛ Hiero. vt ſubito ꝛ foꝛtis ſurgeret. Jõ miracl̃m fuit h̃ q̃ ad faciendi modũ: ñ q̃ ad rẽ factã. Vñ dr̃ glo. ꝙ ſanitas q̃ dñi cedit ipio tota ſil̃ redit. Etſi obijciat: qꝛ Mat. viij. dr̃: ꝙ cec᷒ i c᷒ ocul̃ chr̃s expuit p̃mo vidit hoies q̃ſi arbores ambulãtes: ꝛ poſtea iteꝝ ipoſitiſ mãib᷒ cepit clare videre: rñdet q̃dã ꝙ dictũ h᷒ gl. eſt veꝝ ſolũ aliq̃n ſꝫ nõ vl̃r. Et intẽdũt vt mihi videt ꝙ tc ẽ va glo. q̃ñ ñ appereret miracl̃m niſi ſanitas ſubito rediret: vt i ꝓpoſito d̃ iſta febre: ſec᷒ i ceci illũinatõe: qꝛ ſiue ſtati ſiue ñ ſtati fiat ẽ miracl̃oſa euident̃: cũ natura h̃ nõ poſſit nec ſubito nec mag̃ tpe ꝑficere. Eſt ãt i hac pte documẽtũ in ſenſu morali. Jſta ei mlier febricitãs moralr̃ ẽ aĩa peccatrix q̃ ñ p̃t moueri ad bene opãdũ: ꝛ hꝫ palatũ ifectũ ad guſtãdũ dulcia, i. diuina q̃ ei vidẽt amara. Hec debꝫ dñ chr̃s ipar febri. i. vocat a pctõ ſtati ſurgere ꝛ miſtrare chr̃o: alioq̃n ifirmitas faciet ꝑfectũ: ꝛ d̃ pctõ cadet i pctm̃. Prio qꝛ pctm̃ eſt põderoſum. Scdo qꝛ pctõꝛ excecatus